

Endelave Hav- og Dambrug

NEJ TAK

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak

Vesterby 54, Endelave, 8700 Horsens

tlf. 7628 0151 / 2169 4520

Talsmand Bent Hindrup Andersen

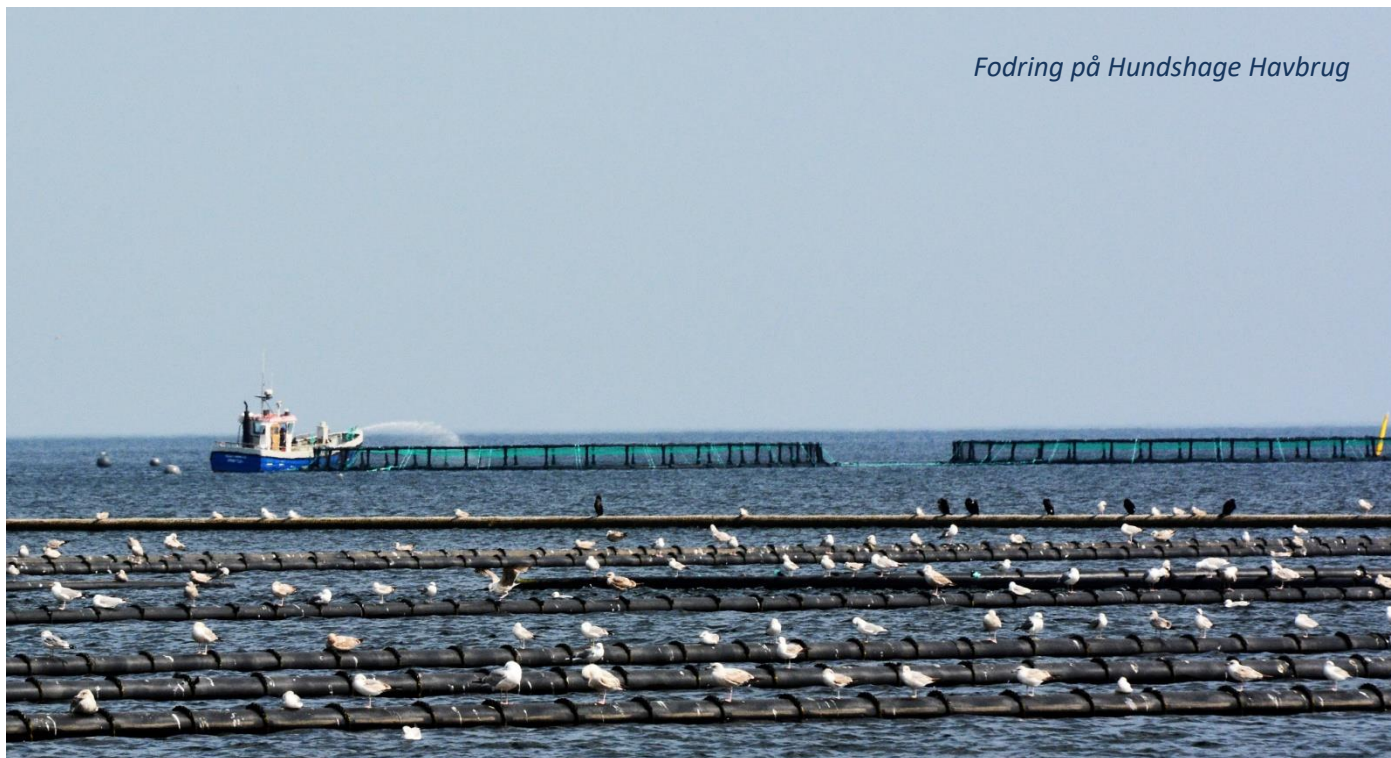
www.endelave-hav-og-dambrug-nej-tak.dk

CVR nr 36651350

Endelave, 8. juni 2015

Til
Natur- og Miljøklagenævnet
Indsendt via Klageportalen

**Indsigelse over Hedensted Kommunes miljøgodkendelse af 12. maj 2015
til Hjarnø Havbrug A/S vedr. Hundshage Havbrug**

Fodring på Hundshage Havbrug

Foreningens formål: "Fremme beskyttelse og skånsom benyttelse af natur og miljø på Endelave og det omgivende hav, herunder beskyttelse af hele Natura 2000 område nr. 56, Habitatområde H52 og Fuglebeskyttelsesområde F36 mod negativ påvirkning"

Indholdsfortegnelse

1. Klagen.....	3
2. Utilstrækkelig og fejlbehæftet foreløbig vurdering	3
2.1 Naturtyper, der påvirkes.....	3
2.2 Vejle Amts Regionplan 2005-2017 ikke anvendt	4
2.3 Hedensted Kommuneplans mål for kystvande ikke anvendt.	5
3. Havbruget er VVM-pligtig	6
3.1 Dokumentation for væsentlige produktionsforøgelser	7
3.2 Dokumentation for signifikant opbygning af N og P i sediment over tid	9
3.3 Overvintring af fisk er en udvidelse	10
4. Vandplaner og tidsubegrænsede miljøgodkendelser	10
5. Vilkår mangler	11
6. Konflikt med Natur- og Miljøklagenævnets Hundshage-afgørelse 2012.....	11
7. Sammenfatning.....	12
Bilag 1: Sedimentdata	13
Bilag 2: Fotos af placering og størrelse af netbure, Hundshage havbrug.....	14
Bilag 3: 2011-2012 indberetninger til Hedensted Kommune og Miljøstyrelsen	15

1. Klagen

Hedensted kommune har 12. maj 2015 meddelt Hjarnø Havbrug A/S miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens §33 til opdræt af regnbueørreder med en årlig udledning af 8,9 ton kvælstof, 1 ton fosfor samt medicin og hjælpestoffer. Godkendelsen er foretaget på baggrund af miljøansøgning fra Hjarnø Havbrug A/S af 11. marts 2014 samt en Natura 2000-screening af 17. juni 2014.

Ud fra denne screening, vurderer Hedensted Kommune ikke, at de samfunds- og miljømæssige gener og ulemper fra anlægget taler imod, at Hjarnø Havbrug A/S kan fortsætte driften af Hundshage Havbrug som hidtil, ligesom Hedensted Kommune ikke vurderer, at havbruget vil give forringelser af Natura 2000-område 56. Endvidere vurderer kommunen ikke, at der er VVM-pligt.

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak (herefter EHDNT) er ikke enig i Hedensted Kommunes vurdering.

EHDNT klager især over, at den foreløbige vurdering er utilstrækkelig og fejlbehæftet, at der ikke er krævet VVM-redegørelse, at godkendelsen er tidsbegrænset samt at godkendelsen er i konflikt med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse over Hundshage Havbrug i 2012 (NMK-10-00391).

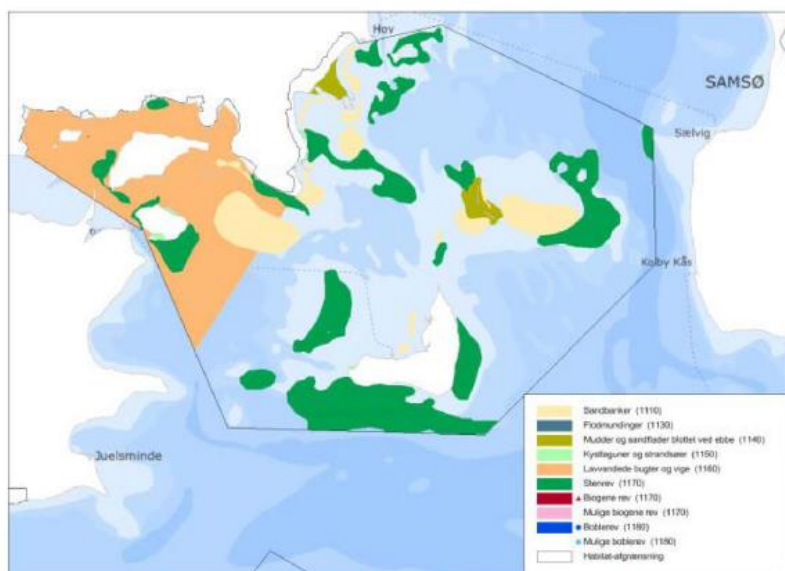
2. Utilstrækkelig og fejlbehæftet foreløbig vurdering

Hedensted Kommune har anmodet ansøger om at udarbejde en foreløbig vurdering/screening for at kunne vurdere, hvorvidt Hundshage Havbrug kunne have en væsentlig påvirkning på Natura 2000 område 56. Ansøgers screeningsrapport konkluderer, at forureningen fra områdets fem havbrug kun vil have lokal betydning ved havbrugene. Endvidere, at der for ingen af arterne og naturtyperne er tale om en væsentlig påvirkning, der truer Natura 2000 områdets bevaringsstatus eller hindrer opfyldelse af Natura 2000 områdets bevaringsmålsætning. Hedensted Kommune er enig i rapportens konklusioner.

Imidlertid belyser rapporten problemerne utilstrækkeligt, ligesom rapporten er behæftet med en række fejl og mangler. EHDNT finder derfor ikke, at den foreløbige vurdering giver kommunen det nødvendige grundlag for beslutningen om, at der ikke skal foretages en Natura 2000 konsekvensvurdering.

2.1 Naturtyper, der påvirkes

De naturtyper der skal beskyttes, er *lavvandede bugter og vige, sandbanker og rev*. Lavvandede bugter og vige er som blødbundssamfund meget forureningssårbare og naturtypen dækker jf. Naturstyrelsen (figur 1) store arealer i havbrugets nærområde. Jf. Naturplan 2010-15 er områdets målsætning gunstig tilstand, men tilstanden er i dag ringe til dårlig. Truslerne er især næringsstofbelastning. Naturplanens indsats skal sikre, at projekter og aktiviteter ikke skader naturtyperne og deraf afhængige arter.

Figur 2. Kortlagte marine naturtyper i Natura 2000 området (Naturstyrelsen 2013 - Basisanalyse).

Figur 1: Kortlagte marine naturtyper i Natura 2000 område 56

2.2 Vejle Amts Regionplan 2005-2017 ikke anvendt

Screeningsrapporten argumenterer, at paralleliteten mellem vandplaner og naturplaner gør, at vandplanens gennemførelse automatisk vil opfylde Natura 2000-målsætningen, uanset havbrugets udledninger. EHDNT mener ikke, at en betragtning af så generel karakter er fyldestgørende som beslutningsgrundlag.

Endvidere kan vandplanerne ikke anvendes som administrationsgrundlag, da de på havbrugets ansøgningstidspunkt endnu ikke var vedtaget. Havbruget bør behandles efter bestemmelserne i Vejle Amts Regionplan 2005. http://naturstyrelsen.dk/media/nst/Attachments/Kap5_Miljoebeskyttelse.pdf

Vejle Amts generelle målsætning for kystvandene er "at kystvandene generelt skal sikres et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, der kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet og med gode hygiejniske og æstetiske forhold". Af redegørelsen fremgår det, at kystvandene i Vejle Amt ikke opfylder den generelle målsætning om et alsidigt plante- og dyreliv, hvilket skyldes udledning af næringssalte og miljøfremmede stoffer.

For Fuglebeskyttelses-/Habitatområder er der i Regionplanen fastsat en skærpet målsætning, hvor en retningslinje angiver, at: "livsbetingelserne for naturtyper og arter, herunder vandfugle må ikke forringes".

For havbrug er der i Regionplanen fastsat en lempet målsætning i brugets nærområde, (figur 2) hvor der kan accepteres fysiske indgreb og en deraf følgende påvirkning af plante- og dyrelivet.

Regionplanen angiver endvidere følgende retningslinier "Havbrug kan etableres/udvides, hvor en konkret vurdering viser, at produktionen alene, eventuelt i kombination med andre kilder, kan foregå, så omgivelserne ikke belastes på en måde, som er uforenelig med hensynet til det pågældende vandområdes kvalitetsmålsætning, og ikke bidrager til en generel forringelse af tilstanden af det pågældende vandområde eller de tilstødende vandområder".

Af redegørelsen fremgår det, at "Målsætningen i kystvandene er ikke opfyldt. Selvom udledningen af næringssalte fra havbrug udgør en mindre del af den totale årlige mængde næringssalte, der tilføres vores farvande, kan det i perioder være en kilde af væsentlig betydning, da udledningen fra havbrug primært finder sted i perioder, hvor den øvrige næringssaltbelastning fra land er lille, og algeproduktionen ofte er næringssaltbegrænset."

Figur 2: Regionplanskort med Natura 2000-grænse samt Havbrugets nærområde med lempet målsætning (cirkel)

Regionplanens kort viser, at Hundshage Havbrug med lempet målsætning (hvid cirkel) og Habitatområdet med skærpet målsætning ligger tæt på hinanden.

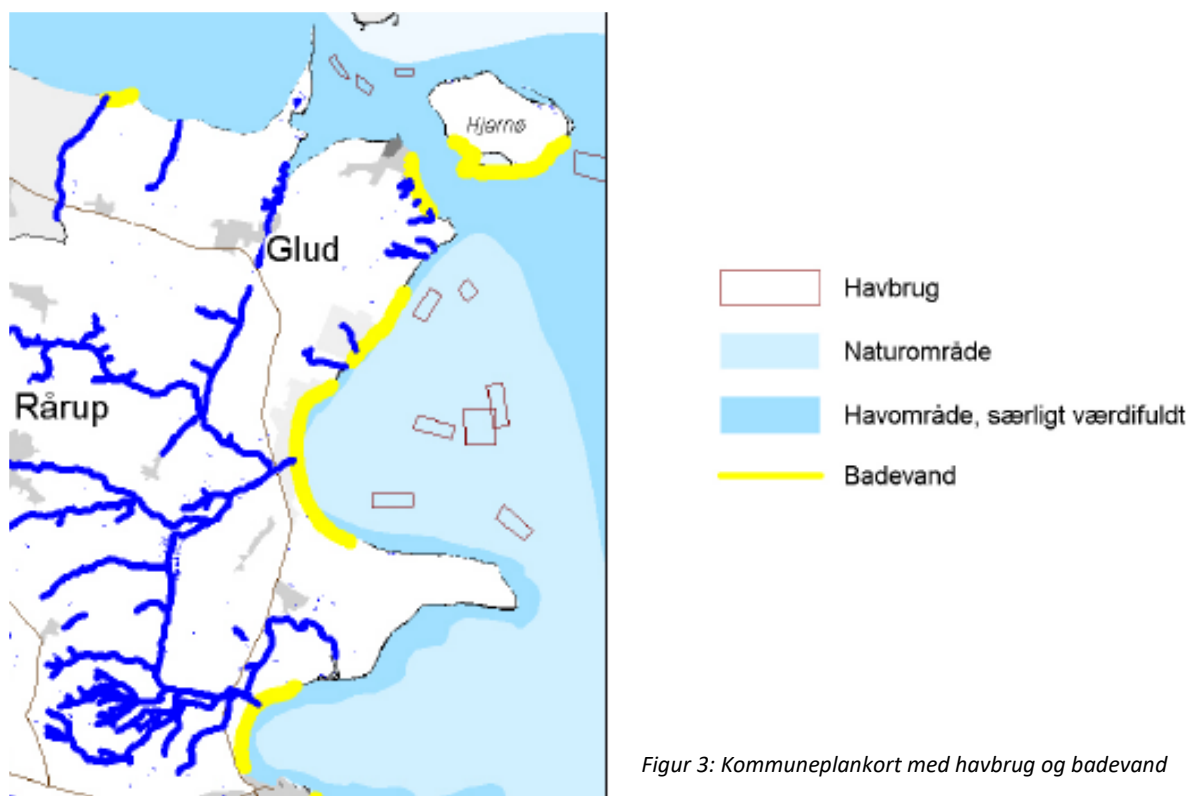
Den foreløbige vurdering bør derfor forholde sig til, hvorvidt havbrugsudledningen er i konflikt med Regionplanens målsætninger og retningslinier, herunder en konkret vurdering af, om havbrugets udledning af næringsstoffer i kritiske perioder af året, kan påvirke dele af Natura 2000 området og hvor stort et sådant område må forventes at være. Endvidere savnes en beskrivelse og vurdering af strømnings- og iltforhold, herunder risiko for periodisk iltsvind. Overfladestrømningen i farvandsområdet - der for 80% vedkommende er nordøstlig direkte ind i Natura 2000 området - betyder, at der transporteres betydelige mængder næringsstoffer fra bl.a. dette havbrug ind i Natura 2000 området. Det kan undre, at selv om der via Endelave Havbrugs VVM redegørelse fra 2014 (NMK-10-00807 og NMK-34-00371) og via den hjemviste Hundshage afgørelse foreligger et godt kendskab til områdets strømningsforhold, er denne viden ikke anvendt i screeningsrapporten.

2.3 Hedensted Kommuneplans mål for kystvande ikke anvendt.

Hedensted Kommune har i sine to seneste kommuneplaner (2009-21 og 2013-25) formuleret følgende mål for kystvandene: *"Muligheden for en mere varieret rekreativ anvendelse af vandløb, søer og kystvande skal styrkes. Anlæg, der udnytter eller lokaliseres i vandområderne, skal medvirke hertil og til at opnå en god fysisk og kemisk tilstand for vandområderne".*

Retningslinierne uddyber: *Udnyttelse af vandløb, søer og kystvande må ikke forringe muligheden for en varieret rekreativ anvendelse af vandområderne - eller forringe muligheden for at opnå en god økologisk og fysisk tilstand for vandområderne. Den erhvervsmæssige anvendelse af vandområderne skal baseres på den mest miljøvenlige teknologi.*

Endelig fastslås det, at: *"Vi vil sikre blå flag på de mest besøgte badestrande"*. Havbrugene og deres udstrækning er inkluderet i kommuneplanen. Ligeså er badestrande og badevand, der er gul-markeret på kortet side 87 i kommuneplanen (figur 3).

Figur 3: Kommuneplankort med havbrug og badevand

Kommuneplanens mål og retningslinier hænger meget dårligt sammen med de gener og forringelser af (bade)vandskvalitet og rekreative værdi, som borgere og brugere oplever ved As Vigs og Hjørnøs strande. Der opleves dårlig vandkvalitet, bundvendinger, sort bundvand og fedtemøg (enårige trådalger) på strandene samt omfattende netburs-afspærringer af vandområderne.

Der er etableret protestgrupper og -foreninger blandt borgere og sommerhusejere ved As Vig, beboere på Hjørnø og i Snaptun og sejlere, som alle ønsker havbrugene og deres forurening væk fra kystområderne. Screeningen burde derfor have forholdt sig til havbrugseffekter på den betydelige turismeøkonomi og de rekreative værdier for borgere og brugere ved strande og kystvande, ligesom den burde have forholdt sig til de iøjefaldende konflikter med kommuneplanens målsætninger.

3. Havbruget er VVM-pligtig

På Miljøgodkendelsens side 19 angiver kommunen, at *"Hundshage Havbrug hverken udvides eller på anden måde ændres, hvorfor der ikke skal ske anmeldelse efter VVM reglerne"*. Endvidere at *"Anlægget er et eksisterende og lovligt drevet anlæg, hvor de hidtidige tilladelser skal revideres og der skal udarbejdes en miljøgodkendelse efter Miljøloven."*

EHDNT er ikke enig i denne konstatering. Et eksisterende havbrug, der skal miljøgodkendes, vil være omfattet af VVM-pligt, hvis der er sket fysiske ændringer, siden havbruget blev omfattet af VVM-reglerne. På Hundshage Havbrug er der i årene efter sket betydelige ændringer og udvidelser.

3.1 Dokumentation for væsentlige produktionsforøgelser

Tilladelser:

- I 1992 meddeler Vejle Amt en tidsbegrænset tilladelse, hvor udledningen i 1995 skal være reduceret til 6,2 tons N og 0,8 tons P
- I 1997 meddeler Vejle Amt en tidsbegrænset tilladelse til 31. december 2004, hvor udledningen skal være yderligere reduceret til 5,5 tons N og 0,6 tons P
- I 1998 tillader Vejle Amt en overflytning af 50% af Alrø Sund-produktionen til et område med fastlagte koordinater ca. 250 meter nord for Hundshage Havbrug (figur 4). Dermed kan udledningen for disse 2 lokaliteter ved Hundshage øges til samlet 8,95 ton kvælstof og 1 ton fosfor, idet amtet dog tilføjer følgende vilkår: *Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest i 1999.* Endvidere at en ikke udnyttet fiskeproduktionstilladelse skal komme miljøet fuldt til gode, at der gives ikke tilladelser til nye havbrug samt at saltvandsbrug på land skal ske som erstatning for eksisterende havbrug.

Den sidst gældende miljøtilladelse fra 1997 giver således kun mulighed for en udledning på 5,5 tons kvælstof og 0,6 tons fosfor. Denne udledning ønskede Hjarnø Havbrug A/S hævet i 2011, men dette blev underkendt af Natur- og Miljøklagenævnet i 2013, som det fremgår af kapitel 6. Nu ønsker Hjarnø Havbrug A/S igen i 2015 at få hævet udledningen, selvom havbruget ligger i kanten af et internationalt naturbeskyttelsesområde.

Overflytningstilladelse ikke udnyttet før bortfald i 1999

Amtet tillader således en overflytning af 50% af Alrø Sund Havbrug til et område med veldefinerede koordinater, ca. 250 meter nord for Hundshage Havbrug (figur 4, grøn firkant). Bemærk, at der gives ikke tilladelse til at udvide selve Hundshage Havbrug.

*Figur 4:
Luftfoto fra 2012. Det overflyttede Alrø Sund Havbrugs koordinater markeret med grønt jf. tilladelse af 1998, samt Hundshage havbrugs koordinater markeret med rødt.*

Luftfotos viser, at den grønne overflytningslokalitet i årene 1995, 1999, 2002, 2010, 2012 og 2014 ikke har rummet netbure.

Imidlertid viser luftfoto fra 1995, 1999, 2002, 2010, 2012 og 2014, at overflytningslokaliteten nord for Hundshage Havbrug på intet tidspunkt har rummet netbure. Det betyder, at lokaliteten hverken før eller efter 1999 er blevet udnyttet til produktion og at amtets tilladelse derfor er bortfaldet i 1999. Ifølge amtets vilkår skulle den "sparede" udledning komme miljøet tilgode.

Vilkårlig placering af bure

Istedet placeres et større antal netbure i årene efter 1999 vilkårligt i og udenfor Hundshage Havbrugs koordinater (bilag 2). I 2012 lå således kun 9 ud af 21 bure inden for Hundshage Havbrugs tilladte koordinater. Endvidere skal Hundshage Havbrug ligge 546 meter fra Natura 2000 området, men lå i 2010, 2012 og 2014 blot 440 m væk jf. Miljøportal og Hedensted Kommunes kortinfo. (bilag 2). Ansøgningen angiver afstanden til 700 m.

Hjarnø Havbrug A/S er tilsyneladende opmærksom på problemet omkring den manglende udnyttelse af udflytningslokaliteten for Alrø Sund Havbrug, idet der på ansøgningens side 5 skrives: *"Endvidere er der udarbejdet særskilt ansøgning om miljøgodkendelse af Alrø Sund Havbrug."*

Antal og størrelse af netbure

I årene efter 1999 sker der både en væsentlig forøgelse af antal og størrelse af bure på Hundshage Havbrug. Det fremgår tydeligt af luftfotos fra Danmarks Miljøportal og Hedensted Kommunes Kortinfo. (bilag 2). Virksomheden anvender 2 burtyper, dels de tidligste, små bure på 19 m i diameter x ca. 7 m i dybde og dels de senere, store bure på 24 meter i diameter x formentlig 7 m dybde.

Tabel 1 sammenstiller informationerne om bur- og produktionsudviklingen på Hundshage Havbrug.

År	Overflyttet Alrø Sund, antal bure	Hundshage, antal bure	Hundshage, burstørrelser	Hundshage, produktionsvolumen i m ³	Hundshage, N og P udledning beregnet proportionalt		Hundshage, antal bure oplyst til MST ⁽²⁾
1999 Eks. tilladelse	0	12	12 små	23.820	5,5 tons N	0,6 tons P	?
2002	0	12	12 små	23.820	5,5 tons N	0,6 tons P	?
2010	0	19	1 stort, 18 små	38.897	9,0 tons N	1,0 tons P	?
2011	0	19	1 stort, 18 små	38.897	9,0 tons N	1,0 tons P	18 ⁽²⁾
2012	0	21	3 store, 18 små	45.231	10,4 tons N	1,1 tons P	18 ⁽²⁾
2014	0	18	8 store, 10 små	45.186	10,4 tons N	1,1 tons P	?
2014-ansøgning	0	18	18 små, 19 m. Ø x 7 m.	35.730 ⁽¹⁾	8,3 tons N	0,9 tons P	-
2015-godkendelse	0	18	18 mellemstore, 20 m. Ø x 8 m.	45.239 ⁽¹⁾	10,4 tons N	1,1 tons P	-

Tabel 1: Sammenstilling af dokumentation fra luftfoto, ansøgning, godkendelse og årsindberetninger til Miljøstyrelsen. Endvidere udledningsberegninger, som er foretaget ved at sammenholde burvolumen og den tilladte udledning i 1999 og beregnet proportionalt til de følgende år, idet havbrugets produktionsvolumen kendes.

Bemærkninger til tabellen

Ud over den væsentlige forøgelse af burantal, burstørrelse-, produktion og N-P udledning over tid, ses følgende:

- Note (1).** Hedensted Kommunes godkender overraskende en helt tredje - ikke ansøgt - burstørrelse på 20 m. i diameter og 8 m. i dybde. Det ses, at godkendelsens burantal x volumen præcis er tilpasset havbrugets 2014-produktionsvolumen, der er ca. 10.000 m³ mere end ansøgningens. På denne lidt diskutabile måde, har kommunen sikret, at virksomheden kan fastholde den forøgede 2014-produktionsvolumen og udledning.
- Note (2).** Luftfoto for 2011 viser 19 bure, men virksomheden har kun indberettet 18 bure og 8,8 tons N og 0,9 tons P udledning til Hedensted Kommune/Miljøstyrelsen (bilag 3). Luftfoto for 2012 viser 21 bure, men der indberettes kun 18 bure og 8,4 tons N og 0,8 tons P. Den enkle forklaring på det uoplyste volumen er en øget produktion og N-P udledning. EHDNT finder, at de mange misvisninger i tal, lokalisering mm. gør det vanskeligt at fæste lid til virksomhedens og ansøgningens øvrige oplysninger.

Konklusion:

Dokumentationen for de manglende bure på overflytningslokaliteten før og efter 1999 samt for udviklingen af bure på Hundshage Havbrug viser:

1. at Alrø-sund-overflytningstilladelsen hverken blev udnyttet til tiden eller på den angivne lokalitet, hvorfor Vejle Amts tilladelse bortfaldt
2. at der foregik – og stadig foregår - en betydelig produktions- og udledningsudvidelse på Hundshage Havbrug lokaliteten i forhold til Vejle Amts oprindelige tilladelse.

Det betyder, at amtets 1997 udledningstilladelse for Hundshage Havbrug på 5,5 tons N og 0,6 tons P stadig er gældende. Det betyder også, at Hedensted Kommunes godkendelse af en øget udledning angivet til 8,95 tons kvælstof og 1 ton fosfor må være VVM-pligtig.

3.2 Dokumentation for signifikant opbygning af N og P i sediment over tid

På miljøansøgningens side 10 om egenkontrol oplyses, at der nogle år opbygges N og P sedimentpuljer i produktionsperioden, men at der ikke sker en generel opbygning. Data dækker produktionsperioden 1993-2005 og 2011-13, men der er ingen data for årene 2006-2010.

En statistisk analyse af de fremlagte data (bilag 1) viser imidlertid at:

1. Der sker en signifikant stigning over årene i total-kvælstof opbygning i produktionssæsonen (efterårstal, 1993-2013, Spearman test, korrelations koefficient = +0,80, $P < 0,001$, $n=16$).
2. Der sker en signifikant stigning over årene i total fosfor-opbygning (efterårstal, 1993-2013, Spearman test, korrelations koefficient = +0,51, $P < 0,05$, $n=16$).
3. Der er en signifikant positiv korrelation over årene mellem kvælstofs forårstal og efterårstal. Det tyder på, at der sker en sedimentopbygning af kvælstof over tid. Havbunden under havbruget regenererer således ikke under 1. kvartals braklægningsperioden som forudsat, set over den samlede tidsperiode. (forårs og efterårstal, 1993-2013, Spearman test, korrelationskoefficient +0,73, $P < 0,01$, $n=13$).

Disse data dokumenterer, at Hundshage Havbrug efter 1999 og frem opbygger stigende mængder kvælstof og fosfor i sedimentet under burene. Det understøtter de i tabel 1 fremlagte data og konklusioner om produktionsudvidelser via flere og større bure. Endvidere viser data, at havbunden ikke regenererer under braklægningsperioden.

Det er bekymrende, at ansøgningen ikke fremlægger sammenhængende sedimentdata for hele produktionsperioden. Man kunne let få mistanke om, at de manglende data yderligere understøtter en øget produktion på Hundshage Havbrug. NMKN bør anmode om at hele periodens sedimentdata fremlægges.

Endelig betyder den her påviste signifikante sedimentopbygning af næringssalte, at Miljøgodkendelsens vilkår 29 allerede er overtrådt og kan forventes overtrådt fra starten af den nye godkendelse. Vilkåret siger: "*Indenfor havbrugets nærområde må der ikke ske en varig ophobning i sedimentet af kvælstof, fosfor, kobber og organisk stof, udtrykt ved glødetab, eller medicin. Ved varig ophobning forstås, at koncentrationen af de pågældende stoffer ikke må være signifikant stigende over tid.*"

3.3 Overvintring af fisk er en udvidelse

I miljøgodkendelsens vilkår 10-12 tillades overvintring af fisk med det formål at udvikle produktionen.

I miljøansøgningen fra 2014 ansøges imidlertid ikke om tilladelse til at sætte fisk i netbure i vinterperioden. I stedet anføres det side 21-22 *"Braklægning: Havbruget er tomt for fisk i årets første kvartal. Herved sikres, at eventuelle sygdomme ikke overføres fra sæson til sæson. Desuden elimineres risikoen for opbygning af resistens. Braklægningen giver ligeledes havbunden mulighed for at omsætte rester af sedimenter fra havbruget således, at akkumulering over tid undgås."*

På den baggrund er det overraskende på side 13 i miljøgodkendelsen at læse, *"Der er forsøgsvist tilladelse til at sætte fisk i højst tre bure i vinterperioden. Formålet med forsøget er bl.a. at udvikle produktionen, så den optimale periode for smoltificering udnyttes bedst muligt."*

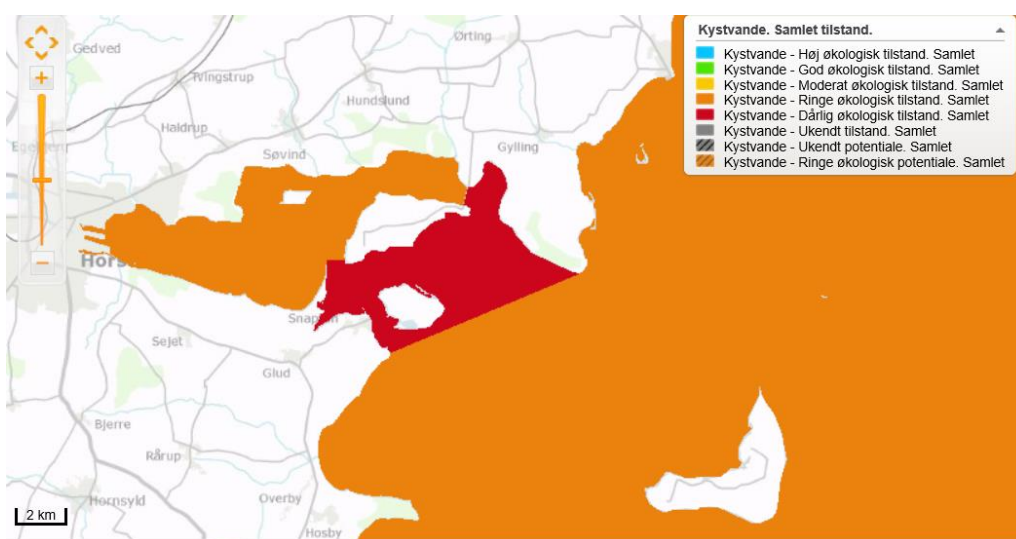
Det svarer til, at der i vinteren 2014-15 allerede har ligget 3 netbure med fisk ved Hundshage Havbrug. Med den nuværende overvintring af fisk i netbure er der tale om en udvidelse i forhold til den eksisterende miljøtilladelse, og oven i købet uden om ansøgningsfristen 15. marts 2014. Alle forurenende aktiviteter på en listevirksomhed er omfattet af krav om miljøgodkendelse, også forsøgs- og udviklingsaktiviteter.

EHDNT finder ikke, at den eksisterende miljøtilladelse kan rumme den iværksatte forsøgsaktivitet. Ej heller at aktivitetens formål og miljøkonsekvenser er beskrevet så fyldestgørende, at miljøgodkendelse kan meddeles.

4. Vandplaner og tidsubegrænsede miljøgodkendelser

Vandplan 2005-2015. Vandkvaliteten og den økologiske kvalitet af Vandområde 19 Horsens Fjord skal hæves til tilstanden god og Vandplan 2009-2015 skal bidrage til dette. Vandplan 2005-2015 stiller ikke krav til udledningsreduktioner ved havbrug.

Vandområdeplan 2015-2021 forventes vedtaget i 2016. Af basisanalysen (figur 5) fremgår det, at den økologiske tilstand omkring Hjarnø er *dårlig* mens resten er *ringe*. Netop her er der en stor koncentration af havbrug, bl.a. Hundshage Havbrug. Det endelige mål for kvælstofbelastningen i vandområdet er 535 tons årligt, hvilket nogenlunde kan sammenholdes med de 39,6 tons kvælstof, som havbrugsansøgningerne angiver stammer fra havbrug i Horsens Fjord og As Vig.

Figur 5: Økologisk tilstand for Natura 2000 område 56 er "ringe-dårlig". Fra Miljøgis, basisanalyse for vandområdeplaner 2015-21. Kortet er identisk med kortet over økologisk tilstand for indikatoren ålegræs.

Stat, kommuner, borgere og virksomheder skal således yde en stor økonomisk indsats i de kommende år for at sikre en god vandkvalitet og økologisk tilstand. Af vandområdeplanerne fremgår det endvidere, at havbrug er punktkilder, der bidrager med BI5, næringssalte og miljøfremmede stoffer, samt at de også skal bidrage til bl.a. kvælstofreduktionen på linie med landbaserede kilder. Det fremgår ligeledes, at miljøbeskyttelseslovens reguleringsmekanismer i form af bl.a. miljøgodkendelser er og skal være et vigtigt middel i indsatsen, herunder tidsbegrænsede miljøgodkendelser.

Også i miljøforvaltning er det en grundlæggende præmis, at kommunerne skal udvise fremsynethed og samfundsøkonomisk ansvar. Det er derfor kortsigtet og i modstrid med Vejle Amts langsigtede havbrugspolitik, at Hedensted Kommune - trods vandrammedirektivet og kommende vandområdeplaner - vælger at meddele en tidsubegrænset godkendelse til havbrug.

Det vil blive unødigt bekosteligt og samfundsøkonomisk helt uproportionalt, hvis tidsubegrænsede miljøgodkendelser resulterer i, at samfundet senere må anvende ekspropriation for at kunne opfylde fremtidens vandområdeplan. Hedensted Kommunes behandling af denne sag viser med al tydelighed, at kommunen har undladt at inddrage de samfundsøkonomiske konsekvenser af deres dispositioner.

5. Vilkår mangler

Hundshage godkendelsens vilkår har mangler:

- Vilkår med tidsbegrænsning for godkendelsen og indarbejdning af Vejle Amts havbrugs-retningslinier, herunder intentionen om at udfase brug af åbne netbure i kommunens kystvande.
- Vilkår for BI5. Havbrugsvejledningen sætter krav til maksimalt udledt organisk stof på 220 kg BI5/ton produceret fisk. Godkendelsen undlader dette krav (side 15) med henvisning til, at det på et havbrug ikke er praktisk mulig at udtage repræsentative prøver. Der henvises i stedet til sedimentets tørstofs/glødetabsprøver, der ikke fortæller meget om vandfasens iltforbrugende stoffer. Andre havbrug (fx Skalø) har dette vilkår i godkendelsen.
- Vilkår for fx ugentlig målinger af vandtemperatur og iltindhold i sommerhalvåret med årlig indrapportering samt orientering af tilsynsmyndighed ved kraftigt iltsvind i havbrugsområdet
- Vilkår 29 om varig ophobning af N og P i sediment er uden mening, da det kan dokumenteres, at N og P koncentrationerne ophobes over tid fra 1993 til 2013 og at havbunden ikke regenererer (sektion 3.2).

6. Konflikt med Natur- og Miljøklagenævnets Hundshage-afgørelse 2012

Natur og Miljøklagenævnets vurderer i sin Hundshage-afgørelse af 20. december 2012 (NMK-10-00391), at der i forhold til amtets oprindelige miljøtilladelse i 1992 og efterfølgende tilladelser er foretaget en del ændringer i både drift og vilkår. Således lagde nævnet jf. afgørelsens bemærkninger følgende til grund for sin hjemvisning:

- at sagen var blevet behandlet som en produktionsudvidelse,
- at der siden 1992-tilladelsen er blevet lavet en del drifts- og vilkårsændringer,
- at halvdelen af netburene lå udenfor tilladelsens koordinater og tættere på Natura 2000 området
- at godkendelser efter miljøbeskyttelsesloven §33 forudsætter vurdering af påvirkning af Natura 2000.
- at det ikke kan afvises, at selv en årlig gennemsnitsudledning på de af Vejle Amt tilladte 6,9 tons årligt udledt kvælstof (1,9 % af den samlede N-belastning til farvandsområdet), vil kunne give iltsvind og negative påvirkninger af de beskyttede naturtyper.

EHDNT finder, at NMKNs udmelding omkring Natura 2000 konsekvensvurdering og VVM-pligt synes meget tydelig, og finder også, at selv om Hedensted Kommunes miljøgodkendelsen tekstmæssigt formuleres som en fortsættelse af en eksisterende, allerede tilladt og lovlig produktion, er der *de facto* tale om en produktions- og udledningsmæssig udvidelse i forhold til Vejle Amts eksisterende tilladelser.

7. Sammenfatning

Horsens Fjord, As Vig og resten af Natura 2000 området er lavvandet med ringe vandudskiftning og store områder med havbund, som er - eller burde være - bevokset med ålegræs. Området er kraftigt næringsstofpåvirket bl.a. fra havbrugene i Horsens Fjord og As Vig. Havbrugenes udledning sker stort set udelukkende i sommerhalvåret, hvor den diffuse udledning fra landbrugsområder er lav, hvilket resulterer i en væsentlig større risiko for skade på Natura 2000 områdets plante- og dyreliv.

EHDNT finder screeningen mangelfuld og fejlbehæftet. Der mangler vurderinger i forhold til Vejle Amts Regionplan og Hedensted Kommuneplans målsætninger og der er foretaget brede generaliseringer uden brug af konkrete informationer og data fra det ansøgte havbrug. EHDNT finder ikke, at det på baggrund af screeningen kan konkluderes, at havbruget ikke kan påvirke Natura 2000 området væsentligt og dermed forhindre en opnåelse af en gunstig bevaringsstatus. Det understøttes af NMKNs Hundshage afgørelse i 2012.

Det er endvidere ud fra sedimentdata, luftfotos beregninger m.m. dokumenteret, at Alrø Sund-overflytningen til den af Vejle Amt tilladte lokalitet 250 meter nord for Hundshage-bruget aldrig har været udnyttet, men at der i stedet efter 1999 er foretaget betydelige ændringer og produktionsforøgelser ved lokaliteten Hundshage Havbrug. Dette understøttes også af Natur- og Miljøklagenævnets 2012 afgørelse. Kommunen skulle derfor have anvendt Vejle Amts tilladelse fra 1997 som grundlag for miljøgodkendelsen.

På den baggrund finder EHDNT, at havbruget er omfattet af VVM pligt og Natura 2000 konsekvensvurdering.

EHDNT fremsætter derfor påstand om, at Hedensted Kommunes miljøgodkendelse af Hundshage Havbrug kendes ugyldig og hjemvises til fornyet behandling, hvor elementerne lovliggørelse, VVM-redegørelse, Habitatkonsekvensvurdering samt tidsbegrænsning af godkendelsen indgår i hjemvisningsgrundlaget.

Afslutningsvis skal det nævnes, at det undrer EHDNT, at Hedensted Kommune der i en årrække har haft tilsynspligt med listevirksomheden Hundshage Havbrug, ikke ud fra virksomhedstilsyn, egenkontrolrapporter, indberetninger og digitale kort har reageret og fundet det nødvendigt at håndhæve og indskærpe tilladelsens vilkår. Der er plads til forbedring af kommunens miljøtilsyn.

Med venlig hilsen

På vegne af Foreningen Endelave Hav- og Dambrug - Nej Tak

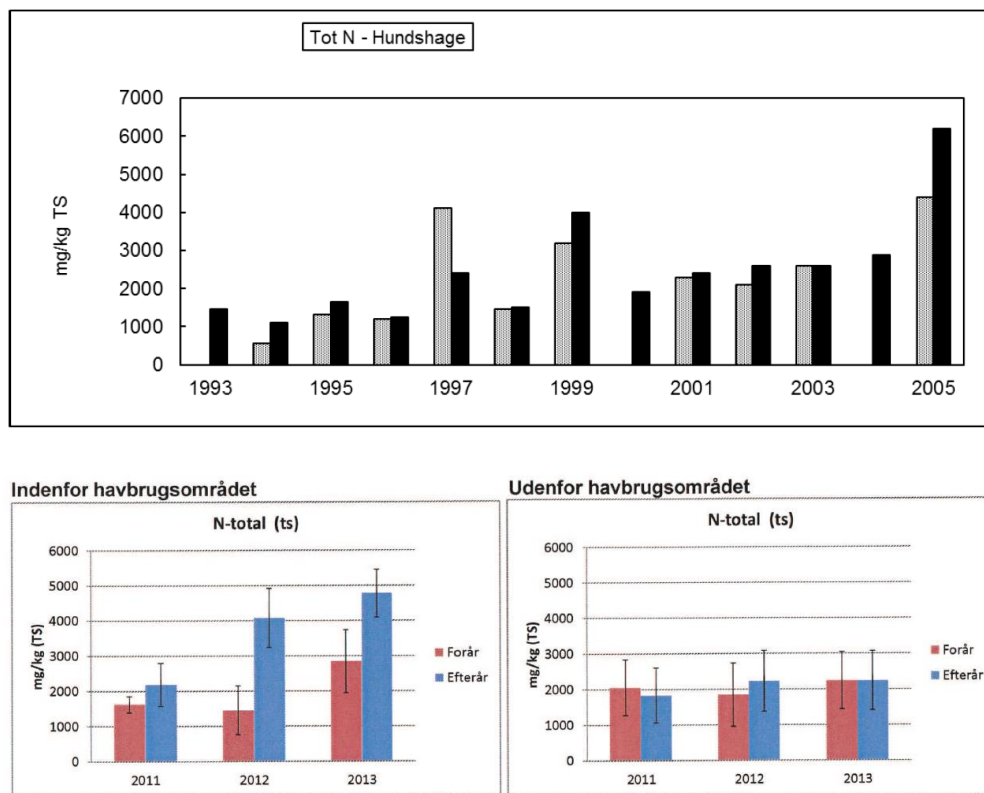
Danna Borg
Miljøbiolog

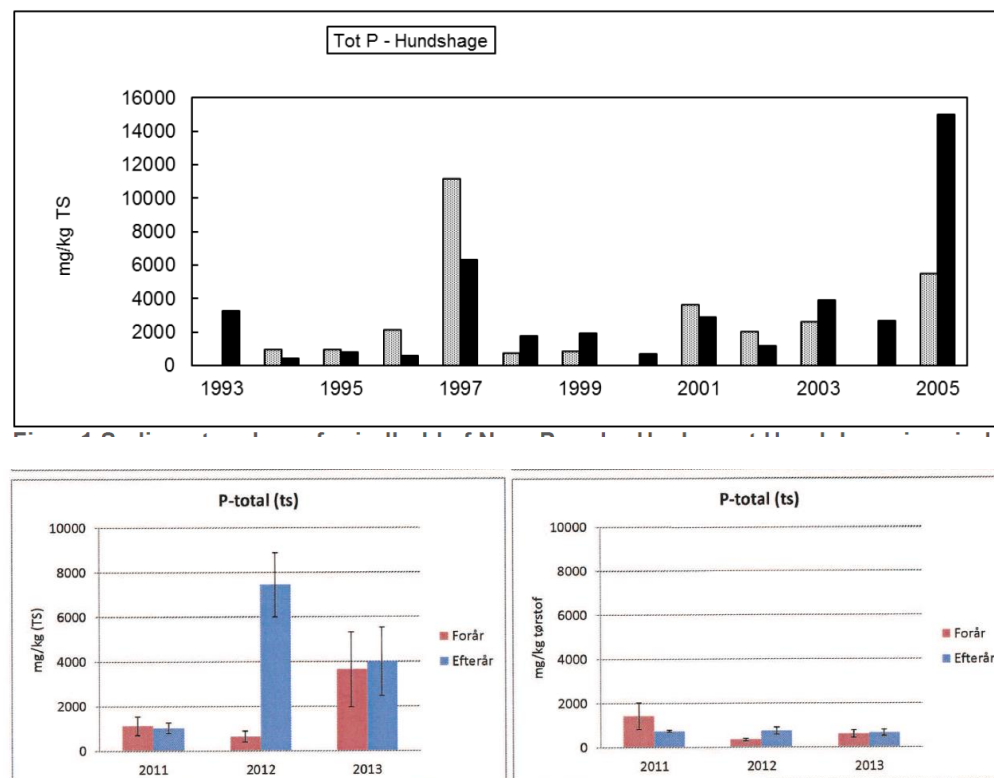
Anders Grosen
Geograf

Bilag 1: Sedimentdata

Figurene stammer fra miljøansøgningens side 10 og fra det på side 10 refererede sedimentbilag 10. Der er ikke fremlagt data for perioden 2006-2010. Statistikberegningerne fremgår af afsnit 3.2

Figur 6: Sammenstilling af sedimentundersøgelser for kvælstof under og ved Hundshage Havbrug

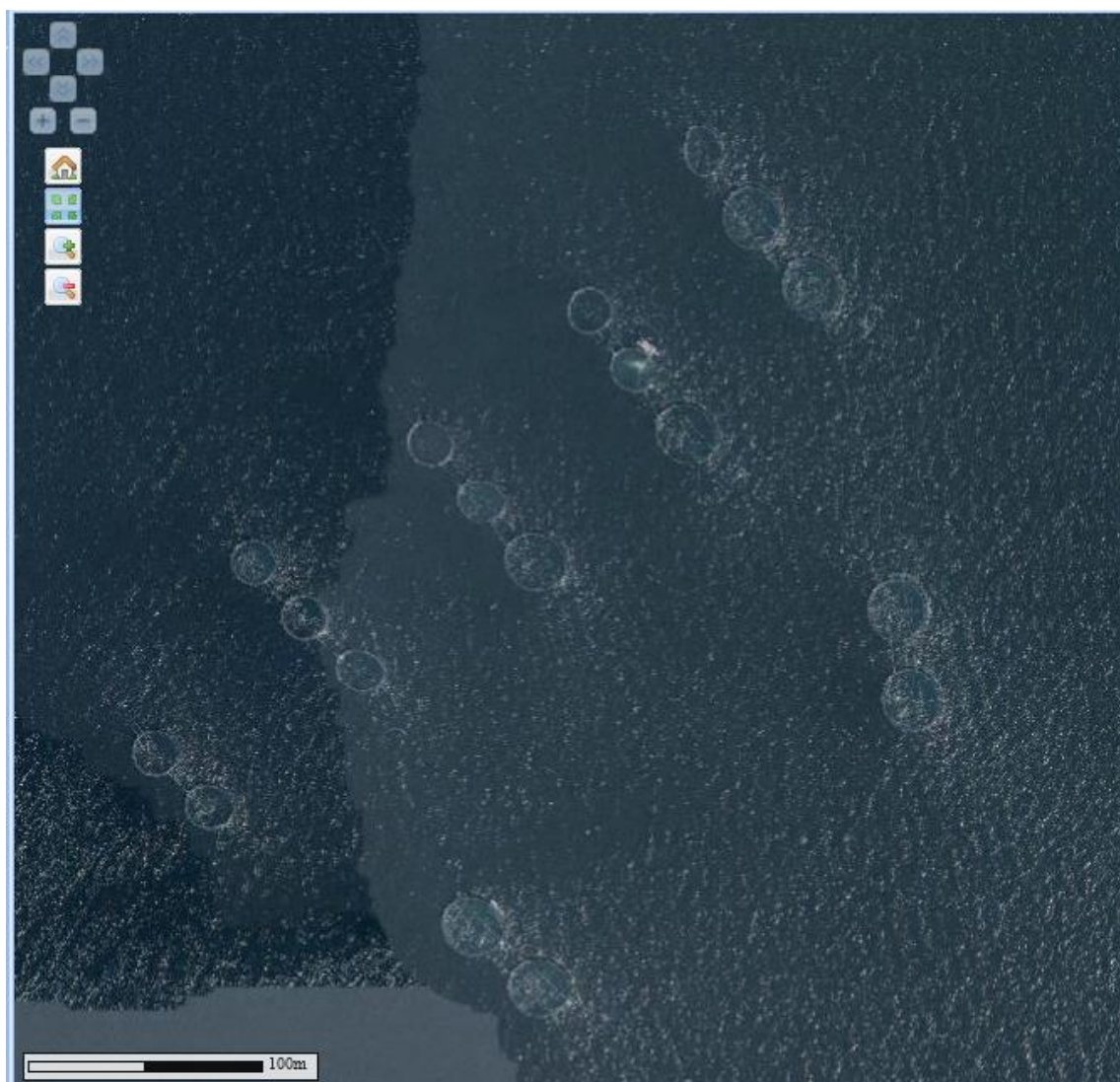

Figur 7: Sammenstilling af sedimentundersøgelser for fosfor under og ved Hundshage Havbrug

Bilag 2: Fotos af placering og størrelse af netbure, Hundshage havbrug

Figur 8: På foto fra 2012 ses, at havbrugets NØ-bure er placeret blot 440 m fra Natura 2000 området. Havbrugets placering jf. 1997-tilladelse og 2015-godkendelse er vist med rødt. Havbruget består af 21 netbure, hvoraf 3 er større end de øvrige.

Figur 9: Foto viser antal og størrelser af netbure anvendt i 2014. der ses 10 alm. netbure og 8 store netbure. Fra Hedensted Kommunes Kortinfo: <http://drift.kortinfo.net/Map.aspx?Site=Hedensted&Page=Borgerkort>

Bilag 3: 2011-2012 indberetninger til Hedensted Kommune og Miljøstyrelsen

INDGÅET
 18 APR. 2012
 Hedensted Kommune

Havbrugsskema

(indsendes til amtet inden 1. februar)

FISKERIDIRKTORATET
 Stormgade 2
 1470 København K
 Telefon 33 96 30 00
 Telefax 33 96 39 03

MILJØSTYRELSEN
 Hav - og Spildevand
 Strandgade 29
 1401 København K
 Telefon 32 66 01 00
 Telefax 33 66 04 79

Produktionsår:	2011
Amtskommune:	Hedensted
Havbrugets navn:	Havbruget Hundshage
Placering, stednavn / lokalitet:	Hjarnø VesterhovedHundshage
Geografiske koordinater:	55°47-887N - 10°03-968E
Antal bure:	18
Telefon:	40433043
Telefax:	75683438
CVR-nummer:	16038784
Selskabsform:	A/S
Beskæftigelse:	Gennemsnit antal heltids / fulltids- beskæftigede: 8
Højeste antal:	25

Virksomhedens navn og adresse:

**Hjarnø Havbrug
 Snaptunvej 37
 8700 Horsens
 Tlf. 75 68 33 37
 Fax 75 68 34 38**

A. Udsætning:						Samlet udsat
Dato/ periode	Fiske- art	antal fisk	Gns. vægt pr. kg/stk	Oprindelsessted for sættefisken	Vaccinationsstatus for de udsatte fisk	mængde i kilogram
30/4-6/5	RBØ	141.000	0,95	Rens /Uhre/Agerskov		133.400

Figur 10: Udsnit af 2011-indberetningen: 18 bure indberettet, luftfoto viser 19 bure

Havbrugsskema

(indsendes til amtet inden 1. februar)

FISKERIDIRKTORATET
 Stormgade 2
 1470 København K
 Telefon 33 96 30 00
 Telefax 33 96 39 03

MILJØSTYRELSEN
 Hav - og Spildevand
 Strandgade 29
 1401 København K
 Telefon 32 66 01 00
 Telefax 33 66 04 79

Produktionsår:	2012
Amtskommune:	Hedensted
Havbrugets navn:	Havbruget Hundshage
Placering, stednavn / lokalitet:	Hjarnø VesterhovedHundshage
Geografiske koordinater:	55°47-887N - 10°03-968E
Antal bure:	18
Telefon:	40433043
Telefax:	75683438
CVR-nummer:	16038784
Selskabsform:	A/S
Beskæftigelse:	Gennemsnit antal heltids / fulltids- beskæftigede: 8
Højeste antal:	25

Virksomhedens navn og adresse:

**Hjarnø Havbrug
 Snaptunvej 37
 8700 Horsens
 Tlf. 75 68 33 37
 Fax 75 68 34 38**

A. Udsætning:						Samlet udsat
Dato/ periode	Fiske- art	antal fisk	Gns. vægt pr. kg/stk	Oprindelsessted for sættefisken	Vaccinationsstatus for de udsatte fisk	mængde i kilogram
07/4-20/4	RBØ	170.000	0,68	Uhre		115.000

Figur 11: Udsnit af 2012-indberetningen, 18 bure indberettet, luftfoto viser 21 bure